

Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu Opera omnia

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

Drexel, Jeremias

Antverpiæ, 1643

Cap. XIII. Paratissimam David vindictam negligit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

fabatur. Repente Philistaei irruptionem faciunt, Saul advocatur, exercitus abducitur. Ita David evasit liber, ita conatus Saulis elusi, ita Deus carnificina suos subduxit, Fidendum Deo se esse. Nec enim unquam tam arcta res esse possunt, qui fiduciam in Deum excludant. Supremis David angustiis pressus, fidebat tamen Deo, & hunc in modum canebat: *Deus in nomine tuo saluum me fac, & in virtute tua judica me.* Deus exaudi orationem meam, auribus percipe verba oris mei; quoniam alicui insurrexerunt adversum me, & fortes quaesierunt animam meam, & non proposuerunt Deum ante conspectum suum. Ecce enim Deus adjuvat me, & Dominus susceptor est anima mea, &c. Quoniam ex omni tribulatione eripisti me, & super inimicos meos desepxit oculus meus. Porro in gratiarum actionem cantandum cum Davide: *Anima nostra sicut passer erepra est de laqueo venantium, laqueus contritus est, & nos liberati sumus, Adjuvatorum nostrum in nomine Domini, qui fecit caelum & terram. Benedicite Dominus, qui non dedit nos in captivum dentibus eorum.*

Fiducia Davidis in Deo in supremis angustiis: Ps. 53. totor
Et gratiarum actio. Ps. 123. v. 7.
Ibid. v. 8.
Ibid. v. 6.
Ps. 12. v. 1.
Ad Rom. c. 5. vers. 5.
Eccl. c. 2. vers. 11.
Cassiod. in Psalms. Ps. 30. v. 1.

nec illi sexcenti omnes in familia Martis censerit poterant. Nam inermes aliqui, plerique fugitivi, fame exhausti, plures parum animosi. Hinc David in extremo vitae discrimine verfabatur. Dum autem Saul exercitum ducens de via nonnihil secessisset alvo citante, ignarus in hoc ipsum spelaeum delatus est, ubi David cum sexcentis suis latuerat. Forte fortuna haec specus angustiore & caecum praebens aditum, in magnam sese diffundebar amplitudinem. Hinc nulla Sauli oborta suspicio latitantium copiarum. Quae in re divina se Providentia, tam amantem suorum, quam vigilantem pro suis, mirissime ostendit. Nec dubium quin Saul putaret, in illud cavum caelo pluvio pecus agi, nec quemque hostium illic delitescere, cum proxime viam fuerit. Quod autem haec viderit, nec audiret armatas copias in id latere immerfas, partim curvum & exercitus transgresso, partim subita a sole digressio in causam ducunt.

In spelaeo venit ubi David latebat.

Rabbini more suo hic mire nugantur, Davidem a Deo quaesisse, cur in orbe pariatum esse muscas, stultos, araneas? Ad haec Deum respondisse, non frustra, sed orbis bono haec condita, idque usu fore cognitum. De muscis quidem, vel inde id constare ajunt. Cum Sauli dormienti David poculentis pedes incautum pedem posuisset, non facile retrahendum, nisi excitato Abnere, quod erat tota in se castra concitare, hic repente musca id effecit mortu, ut Abner pedes diduceret, ita David, ajunt, evasit indemnis. Stultos & stultitiam usu esse in Achis regis aulae expositus est David, ubi stultum simulasse, unicum contra praesidium fuit. Tertium paulo prius finxit Rabbinarum deliratio. Davide specum ingresso aditum omnem aranearum telis praetextum, ne recentis latebrae suspicio esset, quod de Felice beato Martyre verus prodit historia, sed mittamus Rabbinarum somnia.

Rabbini more suo hic mire nugantur, Davidem a Deo quaesisse, cur in orbe pariatum esse muscas, stultos, araneas? Ad haec Deum respondisse, non frustra, sed orbis bono haec condita, idque usu fore cognitum. De muscis quidem, vel inde id constare ajunt. Cum Sauli dormienti David poculentis pedes incautum pedem posuisset, non facile retrahendum, nisi excitato Abnere, quod erat tota in se castra concitare, hic repente musca id effecit mortu, ut Abner pedes diduceret, ita David, ajunt, evasit indemnis. Stultos & stultitiam usu esse in Achis regis aulae expositus est David, ubi stultum simulasse, unicum contra praesidium fuit. Tertium paulo prius finxit Rabbinarum deliratio. Davide specum ingresso aditum omnem aranearum telis praetextum, ne recentis latebrae suspicio esset, quod de Felice beato Martyre verus prodit historia, sed mittamus Rabbinarum somnia.

Rabbini more suo hic mire nugantur, Davidem a Deo quaesisse, cur in orbe pariatum esse muscas, stultos, araneas?

CAPUT XLII.

Paratissimam David vindictam negligit.

David in ulciscendis injuriis negligens.

THEODOSIUS Imperator interrogatus, qui tandem sermones de se tam sinistros & maledicos, nec facta multo meliora tolerare posset; nec enim iustitia displiciturum, si homines oris tam improbi e medio tollerentur: Utinam ego possim, inquebat, vel mortuos ad vitam revocare! Vox carae digna. Nam & Antisthenes dicere solebat: Regium est, cum feceris bene, audire male. Quemadmodum triam prisci Lacones, cum Republicam cuperent incolumem, id Deos rogabant, ut injurias possent perpeti. Existimabant enim, neminem facinus ullum memorabile facturum, qui tolerandis injuriis succumberet.

Cum igitur Saul ad os speluncae in alvo exoneranda haerere, milites Davidem vehementer incitarunt, faceret demum miseriarum finem, & jugularet Saulem; hoc uno sublato, se omnes fore salvos; nil opportunius jam posse fieri; oblatum ultrò tempus non praetermittendum, ergo facinus pucherrimum audeat. His vocibus, sed & suomet imperu concitatus David, tacitus adserpit ad Saulem ut eum occideret, id facere cogitavit, quod ipse falsus: *Cogitavi, ait, ut occiderem te. Cogitavi, non decrevit.* Nam Sauli propius, repente facinus patrandum perhorrescens, oram duntaxat chlamydis projecit abscidit.

Incitant milites Davidem, ut jugulet Saulem.

Inter homines predicandus mansuetissimus.

Rex David inter omnes profecto reges, inter omnes pene homines predicandus rex mansuetissimus. Injurias concoquere, seipsum frangere, veniam dare hostibus, vindictam subfringere noverat exactissimè. Habuit is hostem capitissimum jam suae potestatis, obterere eum ut vermiculum potuisset, jugulandi Saulis paratissima erat occasio. Fuerunt imò, qui ad eam cadentem impellerent & stimulant. Nec defuit cogitatio: Occidar, si non occidam. Jamque manus injusta prutiebant ite in Saulis jugulum, & tamen contuit se David contentus particulam chlamydis abscissa. O regem verè mansuetissimum. Ita David expeditissimam sui ulciscendi opportunitatem animo ingenti negligit, quod jam explicatius trademus.

Vix illud fecerat, continuo percussit cor suum David, veluti reverentiam regi debitam temerasset; & mox ad suos reversus: *Propius sit mihi Dominus, inquit, ne faciam hanc rem.* Deus illum objiciet morti; sua illum dies auferet. Absit a me, ut ego sanguine regio manus meas polluam. At milites Davidis has religiones, & hos conscientiae metus non capiebant. Quocirca ipsi suas manus huic facinori consecrare paratissimi: Si tu nolis, inquit, nos in eum irruemus. Hic David suum militem modis omnibus coèrcere studuit, alioqui rex certò animam eiecisset cum alvo.

Abscidit oram chlamydis abscidit. Milites coèrcere studet.

§. I.

Se in loca ruta confert. Saul eum insequitur.

DESERTO Maon in loca tutissima se David contulit, ubi semitae tam difficiles, angustae, praecipites occurrunt, ut solis ibicibus sint aperta. Ubi verò Saul audiit Davidem è Zypheo nemore cessisse, tria millia selectissimi militis ad signa convocavit, cum David vix sexcentos sub signis duceret. Quae quidem ratione uni adversus quinque milites pugandum erat. Sed

Ubi Saul aliquantulum à specu digressus David in apertum prodiens ex antro vociferans cepit: *Domine mi rex.* Respiciente Saule, David prono corporis flexu adorans regem: *Quare, inquit, verbis obreccatorum credis? Non insidiatur tibi gener tuus, rex magne, sed insidias patitur.* En ipse hodie tuis vidisti oculis, quis meus sit in te animus. Jam in manu mea eras, & cogitavi, ut occiderem te, sed pepercit tibi oculus meus. Dixi & statui nunquam inferre manus meo Domino. Imò vide, pater mi, vide, & propius intueri partem tuam chlamydis in mea manu; una eademque operata te jugulare potuissim, quae vestimenti tui limbum praescindere.

Davidem qui ejus in Saulem animus declarat. Deo videtur dicam et perire non vult.

dere. Agnosce demum, obsecro, nihil a me hostile cogitari, nullas tibi a me insidias strui, quod tu tamen in me machinaris, idque unum agis, ne ego vivam. *Iudicet Dominus inter me & te, & ulciscatur me Dominus ex te; manus autem mea non sit in te.* Verbo veteri iactatur: *Ab impiis egredietur impietas.* Ego igitur dextram a te meam abstinere, Dominus vindex omnium est. *Quem persequeris rex Israel, quem persequeris? Canem mortuum persequeris & calcem unum.* Sed ego hanc omnem causam arbitriis divinis committo, ad Dei nutus me totum fingo & accommodo. Dei tribunal specto, Potens est Deus tuas omnes contra me molitiones retundere. Finierat David, & continuo Saul blandissime: *Fili mihi David, ait, agnosco voces tuas. Et mox sonoro verberavit fleu (videte crocodilum lachrymas) jamque sermonem ceptum resumens: Iustus inquit, tu es, quam ego, tu enim mala que intuli, beneficiis superasti, ita me virtus triumphat. Hoc insuper hodie addis benevolentiam, & ingenue detegis, quam mihi feceris vitæ gratiam. Non distiteor, in tuam me potestatem Deus tradidit occidendam, & tamen tua mihi pepercit equanimitas. Quis ille, qui suum inimicum cædi tam opportunum inveniat, & incolumem dimittit? Remuneretur hoc Deus, referatque tibi parem gratiam. (O voces vulpinas!) Et quandoquidem non ignarus sum te Israëlitis regem certo futurum, hoc unum te oro, religione iurijurandi pollicere familiam meam à te non extinguendam, nec nomen meum extirpandum. Neque hoc recusans David jurando se Sauli obstrinxit. Ita Saul domum, David in loco concessit tutiora. Noverat quippe David inconstantiam Saulis, & effrænes animi affectiones, quare non minus cavendum sibi censuit, cum omnia prolixissime Saul promitteret, quam cum mortem minaretur. Diabolus Saulem rexit, & impulit, quoquo voluit; cum diabolo nulla induciæ, pax nulla fanciri potest. Nunquam magis inimicus nocet, quam cum blanditur. Joab Amalnam inter benevolentia signa jugulat, Abalon Amnonem in convivio inter frenum cantus trucidat. Videtur subinde diabolus feriari; fraudes fruct, non feræ. Nonnunquam vim concitandi ad veritatem remittit, ut resumptis viribus tantò potentior infurgat ad nocendum. Huic veteratori nunquam fidendum. Sed hinc nobis triplex nascitur consideratio.*

Prima; Inæqualitas ingeniorum, & inde cura vel neglectus æternorum. Saul tria millia seclætorum militum eduxit, ad vestigandum servum fidelissimum, cuius omnis noxa fuit, strenua integritas. E diverso David quibusconque potest modis coercet suos, ne confodiant hostem capitale, qui virtutis nihil, hoc unum habuit boni, in regem fuisse unctum. Quod etiam David reveritus: *Non mittam, inquit, manum meam in eum, quia Christus domini est.* Quod B. Gregorius observans: *Etiamsi, ait, magistratus, aut dominorum quispiam erret, nec faciat, quod æquum est, subditis tamen nequaquam commissum est eis obrectare. Quia subditorum mentes ab omni se peste obrectationis abstinentes, preceptorum vitam nullo lingua gladio percipiunt. Itaque qui resistit potestati, Dei ordinationi resistit, qui autem resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.* Idcirco dixerat David: *Propitius sit mihi Dominus, ne faciam hanc rem; hoc mihi Deus prohibesset, ne Christum domini obrutem.* Deo iudici relinquendus est. Saul cognito hoc tanto beneficio, eliminare debuisset è peccatore, quidquid in eo simultatis latuisset; imò si vel regno resisset, vitæ servatæ gratiam non exæquasset. Verum considera, inquit Ecclesiastes, quòd nemo possit corrigere, quem Deus desperserit. Nonne demum rex Saul post tot luculenta testimonia pro Davide dicta, post tot irritos conatus suos, post tot evidentiâ innocentia David argumenta respicere, omnique odium exomere debuisset? Verum tam constanter nequam

esse solet, quem effectum tyrannis occupavit. Ita si quem ambitio, avaritia, libido, temulentia, invidia, similesque animi pestes corrumpunt, haud facile is eluctatur è luto: possit si vellet; sed qui sibi vim faciant, vix ulli sunt.

Et videte mihi Saul, in summe politicum ad res caducas & fluxas attentissimum, cetera nec pensi habentem. Nil ipsi cura est, quam facinorum veniam à Deo exoret. Illatum multiple Davidi damnum qui faciat, sollicitus est; hoc unum laborat, ne sua post se familia interdicat. O miser quid proderit tibi, si tuum genus inter Hebræos floreat, & tuus spiritus inter diabolos ardeat? Horum talium politicorum ingens ubique numerus, qui omnes curæ & cogitationes conferunt in nugas, somnia & umbras, nihil de futuris, de æternis solliciti: *Vocaverunt nomina sua in terris suis: Quandoquidem ea non sunt scripta in cælis.* Omnia negligit, qui negligit æterna.

Altera consideratio, Davidis mansuetudo & humilitas. Capitelem hostem compellens David: *Pater mi, ait, vide & cognosce.* Etate Saul pater fuit Davidis, nam annum sexagesimum exceleserat, David viginti septem annorum erat. Dein affinitate Saul pater dici poterat, quia socer. Hunc insidiatorem suavissime affatus: *Pater mi, ait, vide. Et quem persequeris, rex Israel, quem persequeris? Canem mortuum persequeris & calcem unum.* Hebræis vile & exolum animal canis, cane mortuo nil abjectius. Huic sese cõfecit David, imò & pulci. Quid agit dominus meus rex, quòd arma moveat, & bellum gerat cum cane mortuo, aut pulce uno. Non id operæ pretium, nec tanti est familia mea, ut adversus eam bello ceter tantus princeps. Miratus hanc modestiam Chrysostramus: *Tanta vis est, inquit, operationis se humiliantis, quæ nihil sonat iracundia, nisi nimiam, ut hostem insensissimum frangat.* Quod & Salomon dixit: *Responsio mollis frangit iram.* Eodem teste: *Sicut fremitur leonis, ita & ira regis.* Nam indignatio regis, nuntij mortis, & vir sapiens placabit eam. David vel eo etiâ nomine verè sapiens, quia Saulis iram compressit & lachrymas expressit è silice. *Quid igitur Davide felicius, ait Chrysol. qui ex homicidâ fecit patrem? Lupo ovem, qui fornacem iracundia multo implevit rore: id, non verbis solum, sed & factis, & inclinans se David pronus in terram adoravit.* Summa & mansuetudo & humilitas. His geminis alis in solum evehctus est David.

Notus de Regulo apologus. Ferunt into consilio de rege sibi præficiendo, decretum ab avilius, eam pro regina fore, quæ ceteris celsius subvolaret. Regulus inter volucres minima, alis aquilæ se insinuans in ejus scapulis resedit. Evolat ardea, & ceterarum se visui, non item aquilæ subducit. Nam aquila longè sublimiori volatu aëra tranavit, & cum cerneret nullam avium audere virium periculum ampliùs subire, jam defatigata cœpit descendere. At ecce tibi regulus suâ humilitate illic provectus à scapulis gestatricis recens subvolavit, & vicit omnes. Quo stragemate Basilicum sibi nomen acquisivit. Haud aliter David, pulci & mortuo cani se comparans, eâ humilitate ac mansuetudine in regale solium longè supra Saulem evolavit. Hoc ajo: præsentem habeamus Deum, sequamur nos; hac tali humilitate ac mansuetudine cuncta penetrabimus.

Tertia vindictæ continentia. *Non mihi si centum linguæ sint, orâque centum, satis explicem hanc Davidis cõtra seipsum pugnam & victoriam.* Capitalissimum hostem jam unguibus concluderat, & tamen illi pepercit, potuisset illum ut musculum aut vermiculum obterere, & tamen ei pepercit. Plurima suadebant cædem, & tamen ei pepercit. Nec suadebant tantum cædem plurima, sed & impellebant, & pane cogebant; ipsius scilicet inimici aspectus, cohortatio militum, metus à militibus ne aversantem cædis Davidem tollerent, deinde facinoris patranda facilitas, præteritorum memoria,

ria, futurorum formido, homicidium à Saule sæpius in Davide tentatum, perpetue infidiæ, nulla usquam locorum securitas. Illa verò cogitatio maximè urgebat; tandem aliquando finem, ut miseris imponeret. Hæc omnia inflammabant, ut auferret quod cogitaret, & tamen expeperit. Taceat jam Tullius suum, quem cælo attollit, Julium Cæsarem, qui solus oblivisci injurias, ipsis etiam parcere consuevit hostibus; eò certe Julij virtus non ascendit, quò Davidis, qui non in se solum iram omnem vindictæque cupidinem extinxit, sed etiam in suis militibus. *Et confregit David viros suos sermonibus, & non permisit eos, ut consurgerent in Saul.* Nos in vindictam pronissimi, cum nostras vires ad lædendum imbecilliores animadvertimus, cælum & terram in subsidium vocamus, super his imploramus vindices, Acheronta movemus. Contrarium rogat David: *Propitiis mihi Domine, ne faciam hanc rem.*

1. Reg. c. 24. vers. 8.

Ibid. v. 7.

Chryf. 10. 1. ho. de Davide & Saule.

David est imitandus in remittendis injuriis.

Hosti non deneganda venia. Paradigma

Pf. 118. v. 137.

Christiano nulla si multas aut odium nutriendum. Col. c. 3. v. 8. Ephes. c. 4. vers. 25. Luc. c. 6. vers. 37.

Chrylostomus hic obijcienda diluens: *Ne deus, inquit, illum nihil eorum affectuum sensit; considera, quàm vehementer exasperatus sibi temperavit. Jam cogitaverat Saulem occidere, sed Dei amore compunit se. Hujusmodi sunt Sanctorum animæ, priusquam concidant, resurgunt; priusquam ad peccatum perventiant, reserantur; eò quòd sobria sint, semperque vigilent. Hæc non audiamus tantum, verùm etiam imitemur.*

O Christiani, obsecro, amore Domini IES V veniam dare inimicis, sepeliantur injuriæ, cadant odia, depellantur similitates, inimicitie omnes extinguantur, placeant amor & concordia. Multò generosius sed & lucrosius est parcere, quàm perdere. Et quamvis tempus locûsque vel maximè invitent ad lædendum hostem, cavete tamen opinemini concessam vobis ulciscendi opportunitatem, sed oblatam potius servandi hostis peccationem. Negligimus à se capillatam? in longum ibunt odia, & sub ipsum vitæ finem recrudescunt: periculosissimam profus est, ne ipsi odiis immoria-mur. Quanti fuerunt, qui hærente in extremis labris animâ, jam ad aternitatem ducendi, contumacissimè tamen veniam negarint hosti. Non ignota cano. Sapricius Sacerdos & Nicephorus eivis Antiochenus amici quondam intimi, demum alter ab alterius se familiaritate turpiter disjunct. Nicephorus sapiusculè aciebat, qui veniam rogarent. Accessit demum & ipse Sapricium, atque ad illius pedes abjectus per Christi sanguinem & mortem rogavit, faceret culpæ gratiam. Sed semper rejectus est. Ortâ interim in Christianos sevâ tempestate, Sapricius, quiddid tormentorum admovebatur, constantissimè tulit. Tandem duci iussus est. Nicephorus in viâ hominem aggreditur, & ignoscens per Christum IES V orat, rejicitur. Redit denuo, & idem flexis genibus lachrymisque infusus flagitat, iterum rejicitur. Ita perventum est ad supplicij locum, hic Sapricius mente titubans, cauè interrogat, ob quam perimendus sit? Quia, inquiunt, diis sacrificare noluit. Ad quod Sapricius: Gladium, inquit, abstinete, & promptè facite, quod clementissimi Cæsares nostri iusserint. Impedem, quem in cælo jam fixerat sedissimè retrahens, ejurato Deo idolis fecit, & ad inferos se præcipitavit. *Iustus es, Domine, & rectum iudicium tuum.* Noluit Sapricius iterum ac sæpius rogatus gratiam offensæ facere: Noluit Deus æquissimè supremam mortis beatæ gratiam, noluit jam paratam martyrij palmam & lauream tribuere. Ignoscere, Saprici, noluit inimico, nec Deus ignosceret tibi. Pereat, qui seruari non vult; abeat ad inferos, qui spernit cælum; ardeat cum diabolicis, qui Deo ignoscens iuberi refragatur.

Idcirco, Christiani, quævis potius patiamur, quàm ut contra ullum hominem similitatis aliquid aut odij aut amaritudinis animo nutriamus. Nunc ergo, inquit Paulus, deponite vos omnia, iram, indignationem, malitiam: Quoniam sumus invicem membra. *Dimittite, & di-*

mittite. Non dimittitis? nec Deus dimittet vobis. Certissimum: Male merenti par erit. Neque hic curiosus scrutemur jure an injuriæ malevolum in nos animum gerant inimici: ut ut sit, nostrum est dicere: ignosco, hanc illi offensam condono, mitto hanc noxam, istud & istud & illud animò indulgeo. Si hoc promptè integrèque faciamus, in angustiis licebit cum fiducia magnâ succlamare ad Deum: *Memento Domine David, & omnis mansuetudinis ejus.* Te jubente præmiu reposeo. Propter te sapius, mi Deus, hosti meo de corde meo veniam dedi. Et ego nunc delictorum veniam rogo. Nihil est, quod dubitemus, aut metuamus; veniam certò impetrabimus. Chirographum Christi est; *Dimitte, & dimittimini.*

Pf. 31. v. 1.

Luc. c. 6. vers. 37.

CAPUT XIV

Nabal's injurias David condonat.

LAPIDES arsisæ sapius sacræ profanæque literæ testantur. Plinius Major id asserens: In Lyciâ, inquit, lapides face tacti, ut lignum ardent. Quod Hebræorum Judicum historia confirmat his verbis: *Ascendit, ignis de petra, & carnes azymosque panes consumpsit.* A morte Samueles, ævo Davidis non absimilis ortus est ignis, ad quem viri duo, una femina stabat. Virorum unus ligna, stulam resinæ, & folles ferebat manu, animando igni. Eidem extinguendò femina lac & aquam portabat, unaque vasculum, quo aquam & lac effunderet in ignem. Vir alter ea gerebat instrumenta, quibus difficile conjecis, sopire voluerit ignem, an excitare, scilicet siphonem, massam niveam & harpagonem. Siphone ac harpagone tam refici potest ignis, quàm dividi & extingui. Nec nescimus in monte Etnâ, Solino teste, ignem & nivem amicissimè simul habitare, servatâ utrinque concordia. Hæc ego symboli vice præmiserim.

David injuriam immemoro.

Judic. c. 6. vers. 21.

Nabal homo horridus, impolitus, agrestis, barbatus, oratione ac moribus asper & durus, oris ferrei, homo pæne lapis, de eo certè dictum: *Factus est quasi lapis.* Vir iste inhumanus, hebes, saxeus, ignem excitavit, qui homines & pecudes hausisset, nisi eum prudens femina sopisset. Primò igitur Nabalem cum lignis, pice, follibus: dein uxorem illius cum aquâ, lacte, ac vasculo describemus. Addemus hic Davidem cum siphone, massâ niveâ & harpagone. Hic ad Nabalis domum properavit, ut feriret, occideret, mactaret, multum sanguinis funderet; sed in occursum prodeunte Nabalis conjuge, continuit impetum, & restinxit ortum incendium. Hoc igitur capite geminos viros illos Davidem & Nabalem, feminamque prudentissimam Abigailem ita considerabimus, ut à singulis his hominibus præceptionem triplicem hauriamus. Dicendorum summa est: injuriæ Nabalis à Davide condonare.

Nabal inhumanus.

1. Reg. 25. vers. 37.

§. I.

SAMUELE Hebræorum judice defuncto, David cum sexcentis suis è silvâ in silvam errabundus commigravit. Ubi autem intellexit in Nabalis ædibus festum David per diem & convivia agitari ob tondendas oves, decem è suis militibus misit, qui egeno militi sportulas ac stipem pererent, unaque dicerent, se suosque ipsi nihil unquam obtulisse, nihil pecoris abegisse, sed illius potius custodem egisse, quare jam necessitati, & fami non negaret opem, sed daret, quiddid manus ejus inveniret. Nabal homo tam fatuus, quàm opulentus, non tantum eque- stri stipe vacuos, sed contumelios insuper oneratos dimisit. Non obolum, non miculam suppeditans: *Quis, inquit, est David, & quis est filius Isai? Hodie increverunt servi, qui fugiunt dominos suos.* Num ego meis tonforibus para-

Nabal ne- meo tam fatuus, quàm opulentus, non tantum eque- stri stipe vacuos, sed contumelios insuper oneratos dimisit.

1. Reg. 25. vers. 10.

para-